

Tema vänskap - jobba med Rally och Lyra och Limpa!

Marie Norin och Emma Adbåge har tillsammans skrivit boken ”Rally och Lyra och Limpa” (Alfabeta 2015). Det är en bok som såväl i den raka texten som mellan raderna tar upp hur svårt det där med vänskap kan vara. De tidigare bästa vännerna Rally och Lyra ställs plötsligt inför det faktum att en ny spännande flicka börjar i deras förskola: Limpa. Flickorna som tidigare alltid varit tillsammans, som ibland kunnat bli osams men ändå alltid klarat av att reda ut det – tappar bort varandra. Allt blir jobbigt och svårt, så pass svårt att de till och med känner sig fysiskt sjuka.

Högläs boken med barnen. Diskutera vad som händer och varför de tror att det blir på det här viset. Efter läsningen kan ni fortsätta arbeta kring temat med barnen. Lämpliga och roliga skapandeaktiviteter som är inspirerade av boken har utformats i samarbete med Eva Ahlskog-Björkman, akademilektor i estetiska ämnenas didaktik vid Åbo Akademi. Upplägget riktar sig till barn inom småbarnspedagogik och förskola (3-6 år) och genomförs under två dagar.

Före ni börjar

Ni kommer att behöva:

- Boken om Rally och Lyra och Limpa
- Klapppramsa (finns längst ner i materialet)
- En vacker, slät sten som ryms i små händer och kan fungera som ”berättarsten”
- En vacker burk att förvara vänskapskolor i
- Stor plastduk
- Penslar
- Akrylfärg (två – tre basfärger)
- Träkulor
- Grillpinnar
- Pappersfat
- Tunt bomullsgarn (i två – tre basfärger)
- Wellpapp
- Silkespapper
- Piprensare
- Lim
- Häftapparat

Miljön:

- Läs i ett ostört utrymme. Gör det gärna mysigt för er så att barnen kan slappna av och känna sig trygga. Stora frågor kan komma att diskuteras och reflekteras kring.
- Om ni önskar kan ni ta fasta på olika detaljer i boken och plocka fram rekvisita för att på det viset skapa en känsla av att ni befinner er ”i boken”, dvs i Rallys och Lyras och Limpas dagis. Det behöver inte vara stora saker, kanske en röd lampa, teckningarna som finns på väggen i deras dagis, någon leksak som finns med på illustrationerna etc.
- Håll barngrupperna små och åldersindelade: 5 – 7 barn, 3-åringar i skild grupp, 4 och 5-åringar tillsammans samt förskolebarn som en grupp.

Tidsåtgång:

- Ca en timme per grupp fördelat på två dagar dvs 1 h/dag.

DAG 1:

Inledning

- Klappramsans. Hitta först en gemensam klapptakt. När ni funnit rytmen ramsar en vuxen ensam första raden varefter barnen och de andra vuxna upprepar. Klappandet fortgår hela tiden. Fortsätt så genom hela ramsan.

Högläsning

- Läs boken högt. Sitt gärna nära barnen och visa bilderna. Stanna under läsningens gång upp vid olika partier och diskutera/fundera högt med barnen. Om det blir för svårt för de yngsta barnen kan man istället plocka fram olika konkreta detaljer på boksidorna och på det viset resonera sig fram genom boken, exempelvis:
 - Var är Rally?
 - Vad leker hon med?
 - Vad tycker du om att leka med?

Exempel på partier och frågeställningar som man kan stanna upp vid:

SID 2:

”Bäng i huvudet”

- Vad tror du att det är?
- Är det okej för en kompis att vara det?
- Vad gör du om en kompis är bäng i huvudet?

SID 3:

Limpa står ensam

- Hur tror du att det känns för henne att stå där?
- Vad tänker och känner de andra barnen?
- Har du något förslag på vad de kunde göra?

SID 13-14:

STJÄRNSTOPP: Rally och Lyra blir osams

- Hur gick det så här tror du?
- Har du blivit jätteosams med någon någon gång?
- Hur kändes det?
- Har du någon bra idé om hur Rally och Lyra kan bli sams igen?
- Hur brukar du göra för att bli sams med någon?

SID 23-34:

”Yeah” säger både Rally och Lyra!

- Varför är de så glada?
- Vad tror du har hänt?
- När brukar det kännas bra i kroppen för dig?
- När blir du jätteglad?

Ordkonstövning

Eftersom boken egentligen ”börjar om” då ännu ett nytt barn, Emmi, kommer till dagis görs en ordkonstövning för att få reda på lite mer om Emmi och hur det hela eventuellt kommer att gå: börjar allt det jobbiga om? Barnen får tillsammans skapa berättelsen om henne med hjälp av ”berättarstenen”.

Förklara först hur det kommer att gå till, att ni tillsammans och med fantasins hjälp kommer att göra berättelsen om Emmi. Poängtera att i fantasin finns inget som är fel, allt man berättar är rätt. Förklara också att den vuxna hjälper till med att ställa frågor, man behöver alltså inte vara rädd för att man inte kommer att veta vad man ska säga. Förutom den vuxnas hjälp får man hjälp av ”berättarstenen” vilket innebär att man i tur och ordning får hålla i den. Barnet som har stenen får en fråga och berättar ett svar. De som inte har stenen sitter tysta och lyssnar, alla kommer att få svara, alla kommer att få lyssna. Känns det ändå jättesvårt att svara när det blir ens egen tur är det alltid okej att skicka stenen vidare.

Av alla svar som barnen ger skapas den gemensamma berättelsen om Emmi. Frågor som kan ställas är förslagsvis:

- Hur gammal är Emmi?
- Har hon några syskon?
- Är det systrar eller bröder?
- Vad tycker Emmi om att leka?
- Vilken är Emmis bästa maträtt?

Den sista frågan får alltid gärna vara: Hur tror ni att det går nu? Blir alla barnen kompisar, så som det blev för Rally, Lyra och Limpa? Förhoppningsvis svarar alla ”jaaaa!” annars kan man som vuxen med fördel ta sig konstnärliga friheter och leda dem in på ”rätt” spår.

Om ni är flera vuxna i gruppen kan en skriva ner den färdiga sagan så att man sen kan gå tillbaka till den.

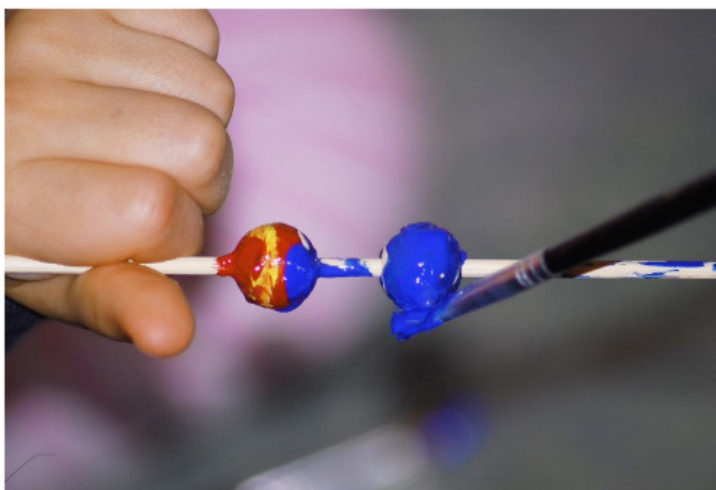

Skapa vänskapsarmband

Måla kulor

Berätta för barnen vad som kommer att hända och varför: ”det verkar som om flickorna i boken glömde bort sin vänskap”, därför ska vi göra armband som påminner oss om det fina i att vara en vän och få ha en vän.

- Varje barn får ta två träkulor och en grillpinne åt sig.
- Visa barnen hur de kan trä upp kulorna på pinnen och sen hålla den horisontellt framför sig. På det viset rymmer inga kulor och fingrarna hålls (ganska) rena.
- Måla! Enfärgat eller blandat, det är upp till barnen.
Här kan man också gärna berätta för barnen att man målar ”tillsammans”. Det är inte säkert att man sen får just de kulor som man själv målat.
- När kulorna är färdiga och har lagts för att torka är det dags för:

Tvinna band

Armbanden tvinns av garn. Alla barn kan inte det här så visa gärna med hjälp av en annan vuxen först hur det rent konkret går till. Poängtera att man ”behöver en kompis när man tvinnar”. Det behövs ett barn som håller i var ände och sedan mellan sina fingrar snurrar garnet åt varsitt håll.

För banden gäller detsamma som med kulorna, att de görs tillsammans och man får kanske inte sitt eget när det blir dags att lägga ihop armbanden. Samla in banden och lägg undan dem till nästa dag.

Avslutning

- Klappramsan

DAG 2:

Före barnen kommer på plats:

Lösgör de målade träkulorna från pinnarna och lägg dem i den vackra burken.

Klipp färdiga wellpapp-remsor till discohattarna, ca 10 cm breda.

Inledning

- Klappransan

Färdigställ armbanden

Visa den vackra burken och berätta för barnen att kulorna legat över natten i denna ”magiska burk” där magin ligger i att den som bär dem kommer att bli en ännu bättre vän!

Barnen får dra två kulor var – utan att smygkika! – ur burken. Efter att de dragit kulorna får de varsitt band. De som kan själva får trä kulorna på banden, i annat fall hjälper vuxna som därefter också knyter banden runt deras handleder. Viktigt att alla åtminstone försöker men också viktigt att poängtera att man alltid får be om hjälp!

När alla barn fått sina fina nya armband runt handlederna kan man gärna ta en liten diskussion kring vad en bra vän är. Hur vet man att man är en bra vän? Vad gör man med sina vänner? Vad är viktigt om man vill fortsätta vara vänner?

Med armbanden på handen är det dags för:

Högläsning

En bra bok kan läsas hur många gånger som helst, därför läses boken en gång till! Eventuellt plockar barnen upp någon tråd från dagen innan, eller så väljer vuxna vad man vill fundera vidare på (och om man vill fundera). Boken avslutas med betoning på det fredagsdisco som genomförs vid Rallys & restens dagis. ”Visste ni att man faktiskt kan ha disco varje dag? Finns det något roligare än att dansa med en vän? Nu tar vi disco!

Disco

Glada partydiscohattar

Berätta vad som kommer att hända, att när man går på disco vill man ju vara fin och därför ska de nu få göra discohattar. Hattarna ska de få dekorera med piprensare och silkespapper och man kan gärna visa hur det inte ens behövs lim till piprensarna utan att man kan sticka ner dem i kantens ”vågor”. Man kan göra antenner, öron eller kronor (genom att böja piprensarna och sticka ner båda ändarna) – endast fantasin sätter gränser! Till silkespappret behövs inga saxar utan de får riva lämpliga bitar och limma fast med pensel.

Innan barnen börjar dekorera måttar man wellpapprensorna runt varje litet huvud så att man kan göra hatten precis lagom. Vuxna stansar ihop remsan och så är det bara att börja skapa! Under skapandet kan man gärna fundera tillsammans på vad ett disco är och vad man brukar göra när man går på disco.

Dans

När partydiscohatten är klar kör discot igång och alla får dansa loss till glad musik som barnen tycker om! (vi brukar dansa till Moski & Zingos ”Dansa” som hittas på bland annat Youtube) Efter dansen drar man ihop det hela med:

Avslutning

- Klappransan.

Hur kom konceptet kring Rally och Lyra och Limpa till och varför?

Verksamheten utvecklades inom projektet ”I berättelsen finns magin” som pågick åren 2017-20 och stöddes av Stiftelsen Brita-Maria Renlunds minne sr.

Målsättningen med projektet var att återerövra läsandet och berättelsen, i vilken form den än presenteras. Vi ville ge barn möjlighet att fantisera och låta sig inspireras. Ge dem tid att försjunka i större texthelheter för att där se inte bara budskapet på ytan, utan även de många dolda budskap som finns mellan raderna och bakom texten och därmed lägga grunden till att bli engagerade läsare. Läser gör man för att utvecklas, för att förstå sig själv och andra.

Nära sammanknippt med läsningen är berättandet. Genom muntligt berättande utvecklas språkliga färdigheter. Man reflekterar över händelser, skapar mening, väcker nyfikenhet och intresse. Berättandet är centralt i sökande efter den egna identiteten där vi under livets gång bygger narrativa identiteter.

Berättelsen är kultur, social gemenskap, interaktion och estetisk upplevelse. Berättelsen kan ses som det första pedagogiska verktyget.

KLAPPRAMSA

Nu är goda råden dyra
Rally, Limpa och våran Lyra
Håller inte sams
Det blir bara trams
Hur ska vi få dem att förstå?
Man kan leka fler än två!